

Анотація до дипломної кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти
ТАРКАНИЙ АНАСТАСІЇ ОЛЕГІВНИ
Кафедри сценічного мистецтва і культури
Інституту культури і креативних індустрій
Київського національного університету технологій та дизайну
академічної групи БАМПск(н)-22

Керівник дипломного проекту:
нар. арт. України, проф.
СОМОВ ЛЕВ МИКОЛАЙОВИЧ

«ЯК ВАЖЛИВО БУТИ EARNEST»
Роль - ГВЕНДОЛЕН ФЕРФАКС

10 червня 2024 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ВИКОНАВЧА СКЛАДОВА ПРОЕКТУ	3
1.1. Стислі дані про виконавця	3
1.2. Стислі дані про колектив та партнерів	3
1.3. Стислі дані про місце реалізації проекту	4
РОЗДІЛ 2. ОПИС ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ	5
2.1. Формулювання фахового завдання кваліфікаційної роботи	5
2.2. Тема дипломної вистави	6
РОЗДІЛ 3. ПРОЦЕС РОБОТИ НАД ДИПЛОМНИМ ПРОЕКТОМ	7
3.1. Стислий опис дипломної вистави	7
3.2. Формулювання здобувача освіти процесу роботи над роллю	8
РОЗДІЛ 4. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ ВИСТАВИ	9
РОЗДІЛ 5. ВИСНОВКИ	11
5.1. Висновки здобувача освіти з приводу створення дипломної роботи	11
5.2. Відгук керівника на ключові завдання роботи та їх виконання здобувачем освіти	12

1. ВИКОНАВЧА СКЛАДОВА ПРОЕКТУ

1.1. Стислі дані про виконавця

Виконавець дипломної роботи - Тарканій Анастасія Олегівна (20.12.2000р.).

Здобувач вищої освіти кафедри Сценічного мистецтва і культури, Інституту культури і креативних індустрій Київського національного університету технологій та дизайну. Випускниця майстерні нар. арт. України, проф. Лева Сомова.

Під час процесу здобування освіти, у студентських показах та фахових іспитах були реалізовані та практично втілені на сцені наступні ролі:

1. Роксана - "Сірано де Бержерак", Е. Ростан
2. Мері Поппінс - "Мері Поппінс", П. Треверс
3. Графиня Альмавіва - "Божевільний день, або Весілля Фігаро", П. Бомарше
4. Клеопатра - "Антоній і Клеопатра" В. Шекспір
5. Кассандра - "Кассандра" Л. Українка
6. Зельда Фіцджеральд - "Зельда" С. Л'юїс

Серед ролей, реалізованих під час випуску дипломних вистав:

1. Гвендолен Ферфакс - "Як важливо бути Earnest", О. Уайльд
2. Леді Капулетті - "Ромео і Джульєтта", В. Шекспір
3. Та, що була Таксою - "Шукаю Людину", К. Сергієнко

Під час навчання приймала участь у виставах незалежного проекту ГО "Театральна Біржа" (Памела - "Оркестр", Ж. Ануй; Аліса - "Оскар і Рожева Пані", Е. Шмідт), а також у соціально-благодійному проекті "AZOVSTAL. The Voices" (Голос Пташки).

1.2. Стислі дані про колектив та партнерів

Виконавці ролей, разом з якими проводилась робота над випуском дипломної вистави "Як важливо бути Earnest" - здобувачі вищої освіти кафедри Сценічного мистецтва і культури, Інституту культури і креативних індустрій Київського національного університету технологій та дизайну, випускники майстерні нар. арт. України, проф. Лева Сомова.

Серед них - лауреати всеукраїнських театральних конкурсів і фестивалів, виконавці репертуарних вистав Обласного державного академічного Мукачівського драматичного театру та Київської академічної майстерні театрального мистецтва "Сузір'я".

Художний керівник проекту - народний артист України, професор кафедри СМК КНУТД Лев Сомов, український актор театру і кіно, режисер, драматург, хореограф, чотирикратний лауреат професійної театральної премії "Київська Пектораль", засновник незалежного проекту "Театральна Біржа".

1.3. Стислі дані про місце реалізації проекту

Дипломна вистава “Як важливо бути Earnest” була випущена на базі мистецького простору “Ковчег”, що знаходиться на території Київського національного університету технологій та дизайну, під патронатом кафедри Сценічного мистецтва і культури, інституту Культури і креативних індустрій.

Весь процес роботи над проектом - читки і розбір п'єси, постановочні репетиції, технічне оздоблення, будівництво декорацій, пошив костюмів, прогони і прем'єра вистави відбувались на сцені навчального театру мистецького простору “Ковчег”.

За реалізацію відповідав художній керівник проекту Лев Сомов. Він виступив у ролі режисера, сценографа, балетмейстера, автора художнього перекладу твору, а також художника по світлу і звуку.

Костюми та декорації були створені студентами майстерні за підтримки НТП “Театральна Біржа”.

2. ОПИС ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

2.1. Формулювання фахового завдання кваліфікаційної роботи

Під час роботи над дипломною виставою “Як важливо бути Earnest”, були сформульовані наступні критерії підготовки та демонстрації творчого проекту:

- систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок здобувачів вищої освіти, їх практичне застосування під час розв’язання конкретних творчих задач;

- формування навичок роботи у творчому колективі (з іншими виконавцями, режиссером, художником, балетмейстером, концертмейстером та ін.);

- підготовка до виконавської діяльності у театральній виставі, театралізованому видовищі, літературно-музичних композиціях, перформансах, інших мистецьких театральних заходах, удосконалення практичних навичок та професійних компетентностей в контексті здобуття освітньої кваліфікації «Бакалавр сценічного мистецтва», виховання високопрофесійного фахівця в царині сценічного мистецтва, що сприятиме його конкурентоспроможності на ринку праці;

- володіння розвиненим тілесним апаратом сценічного втілення (пластичністю, гнучкістю, спритністю, виразністю, силою, координацією), музичним слухом та почуттям ритму;

- створення художніх образів акторськими засобами на основі задуму постановників у драматичному театрі, концертній організації, на телебаченні, радіо, використовуючи розвинену у собі здатність до образного мислення, чуттєво-художнього сприйняття світу;

- професійно впливати словом на партнера у сценічному діалозі, використовуючи різноманітні виражальні засоби, мовленнєві прийоми та пристосування, здатність створювати яскраву мовленнєву характеристику персонажа, вести роль у єдиному темпо-ритмічному, інтонаційно-мелодійному та жанрово-стилістичному ансамблі з іншими виконавцями;

- володіння розвиненим і професійно поставленим мовно-голосовим апаратом, вокальними навичками;

- здатність самостійно займатися акторським тренінгом, підтримувати свою зовнішню форму та психофізичний стан;

- розвиток навичок самостійної творчої роботи;

- набуття професійних умінь та навиків щодо ідейно-тематичного та дійового аналізу п’єси та ролі та їх практичного застосування;

- набуття професійних умінь та навиків щодо здатності самостійно чи у складі творчої групи вести творчий пошук, створення художніх образів, вміння спілкуватися з глядацькою аудиторією, готовності виявляти творчу ініціативу під час роботи над роллю у виставі, театралізованому видовищі;

- набуття досвіду з розробки, організації та демонстрації творчого проекту, аналізу отриманих творчих результатів, набуття досвіду з публічного показу творчого проекту;
- виявлення та оцінка набутих фахових компетентностей, його громадянської позиції, здатності до самовдосконалення.

2.2. Тема дипломної вистави

За основу вистави “Як важливо бути Earnest” у постановці режисера проекту Лева Сомова, була використана п'єса відомого англійського драматурга - О. Уайльда

Оскар Уайльд (1854-1900) — поет, драматург і прозаїк, який найповніше втілює у своїй творчості художні принципи англійського естетизму. Знаний своєю гострою дотепністю, яскравими вбраннями і блискучим вмінням вести розмову, Уайльд став однією з найвідоміших особистостей свого часу. На рубежі 1890-х років розвивав свої ідеї про вищість мистецтва в серії діалогів і есе.

Хист точно зображувати естетичні деталі і поєднувати їх з важливими соціальними темами спонукав Уайльда звернутися до драматичних творів. Успіх і визнання принесли автору його п'єси «Віяло леді Віндермір» (1892), «Жінка, не варта уваги» (1893), «Саломея», «Ідеальний чоловік» (1895). І все ж найкращою вважається п'єса «Як важливо бути поважним» (1895).

За словами самого автора, основна ідея та задача п'єси полягає у простому висловлюванні: «Ми повинні ставитися до всіх тривіальних речей у житті дуже серйозно, а до всіх серйозних речей життя — з щирою та неформальною тривіальністю».

Головна тема дипломної вистави, що наслідуює і продовжує творчий спадок Оскара Уайльда, може бути сформована наступним чином: «Будь-які класові, культурні чинники та відмінності штучно сформовані та визначені людиною під впливом соціуму не можуть стати на заваді справжньому, щирому коханню».

3. ПРОЦЕС РОБОТИ НАД ДИПЛОМНИМ ПРОЕКТОМ

3.1. Стислий опис дипломної вистави

“Як важливо бути Earnest” - це комедія-фарс, сюжет якої обертається навколо двох молодих представників британського вищого суспільства - Джека Уордінга та Елджернона Монкріфа. Обоє молодиків по черзі представляються вигаданим Ернестом Вордінгом, щоб уникнути обтяжливих чи незручних для них соціальних умовностей і зобов'язань, що призводить до низки кумедних ситуацій та непорозумінь.

Назва п'єси є каламбуром. Англійський прикметник «earnest», що має значення «серйозний, поважний; щирий, палкий», за звучанням дуже схожий на чоловіче ім'я Ернест, яким називають себе обидва головних герої. Співзвучність сприяє несвідомому очікуванню серйозності, відповідальності, рішучості, щирості і поважності від персонажів, але саме завдяки цьому створюється стилістичний ефект іронії — жоден з героїв не має таких якостей, навпаки, вони прагнуть уникнути будь-яких соціальних зобов'язань.

На жаль, подібна гра слів властива тільки англійській мові, через що точний переклад п'єси зі збереженням закладеного автором каламбуру неможливий в перекладі на будь-яку іншу мову. Саме тому, фінальна назва дипломного проекту трохи відрізняється від оригінальної назви п'єси в перекладі на українську - «Як важливо бути Earnest», на відміну від «Як важливо бути поважним».

Події п'єси відбуваються наприкінці XIX століття - пізній період розквіту вікторіанської Англії.

Основною рушійною дією п'єси є закоханість головних героїв - Джека Уордінга та Елджернона Монкріфа у двох молодих леді - Гвендолен Ферфакс і Сесілі Кард'ю, відповідно.

На шляху молодих людей до омріяних заручень постійно виникають численні перешкоди - категорична відмова дати згоду на шлюб зі своєю донькою принципової та владної Леді Брекнелл, небажання Джека Уордінга знайомити свого друга зі своєю вихованкою Сесілі Кард'ю, фінансові зобов'язання містера Уордінга, та багато інших. Проте головною, нездоланною перепоною для головних героїв є парадоксальна та категорична відмова їх коханих вийти заміж за чоловіка, ім'я якого не Ернест.

Вистава розділена на 2 дії, загальна тривалість яких складає 2 години 45 хвилин.

Події першого акту (1 год 35 хвилин) розпочинаються у Лондоні, в квартирі одного з головних героїв Елджернона Монкріфа. Проте потім, глядачі, в слід за персонажами п'єси, переносяться до Вулдфорту (передмістя Лондона), де потрапляють до маєтку містера Уордніга, та знайомляться з усіма його мешканцями. Подальша дія відбувається у саду.

У другій дії, що триває 1 годину 10 хвилин, усі події відбуваються всередині маєтку - в розкішній вітальні, де у фіналі вистави буде розіграний віртуозний пасаж пристрастей і несподіваних відкриттів, в якому приймають участь усі герої п'єси.

3.2. Формулювання здобувача освітнього процесу роботи над роллю

При першому ж знайомстві з п'єсою неможливо не помітити певну "симетрію" в образах головних персонажів п'єси - це стосується не тільки пари головних героїв Джек/Елджернон, але і їх коханих - Гвендолен Ферфакс/Сесілі Кард'ю. Саме тому, на мою думку, більш доцільним ніж робота над роллю в її ізольованому, відокремленому середовищі, є знайомство з персонажем міс Ферфакс саме у постійному порівнянні та протиставленні з персонажем міс Кард'ю, у пошуках їх відмінностей та, що більш важливе, точок дотичності.

І Гвендолен, і Сесілі можуть розглядатись як можливість для автора змалювати та дослідити образ прогресивної та сучасної жінки на рубежі століть. Багато в чому вони схожі, але як інструменти письменника вони відрізняються.

Обидві жінки розумні, наполегливі і не цураються проявити ініціативу задля досягнення особистих цілей. Гвендолен слідує за Джеком у сільську місцевість — атмосфера, доволі незвична її колу спілкування, а Сесілі не соромиться самостійно шукати спілкування з Елджерноном з моменту їх знайомства.

Обидві жінки цілком здатні подолати перешкоди, що виникають на їх шляху. Гвендолен тікає від своєї владної матері, леді Брекнелл; Сесілі вдається організувати зустріч з коханим, ідучи наперекір волі її опікуна, дядечки Джека.

Серед відмінностей однозначно можна виділити роль і значення, яке міс Ферфакс приділяє зовнішності і стилю - основним факторам визначення статусу у вищому суспільстві того часу. Гвендолен воліє отримати ідеальну пропозицію, зроблену належним чином, і вийти заміж за чоловіка на ім'я Ернест, виключно через конотацію імені. Незважаючи на її щирість та пристрасність, вона є продуктом соціуму англійського бомонду того часу, на що особливо сильно вплинула її мати - Леді Брекнелл, у світогляді якої головними канонами виступають дотримання манер, соціального статусу і культурних законів.

Гвендолен є персонажем, через призму якого автор зображує абсурдність інститутів сім'ї, шлюбу та способу життя у загалом, що були властиві його часу. Вона вірить у беззаперечну доктрину класової нерівності, радо наслідує снобізм вищого суспільства, та істерично переймається своїм зовнішнім виглядом та іміджем.

Усі ці риси вона отримала як результат тиранічного та, подекуди, жорстокого виховання зі сторони матері - леді Брекнелл. Проте вся ця зовнішня оболонка миттєво випаровується, щойно поруч з'являється її коханий - Джек Уордінг. І тоді перед глядачем відкривається інша сторона міс Ферфакс - щира, віддана дівчина, що не цурається своїх почуттів і готова на все заради їх спільного щастя.

4. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ ВИСТАВИ

Усі елементи технічного оформлення (костюми, реквізит, декорації) були створені власноруч учасниками дипломної вистави.

Основна стилістика та напрямок визначалися художнім керівником кваліфікаційної роботи - Левом Сомовим. З самого початку було озвучено строге дотримання епохи та місця дії, визначених автором - кінець ХІХ сторіччя, Велика Британія.

Через це, усі костюми, використані у виставі мали підпорядковуватися класичним канонам англійської моди золотого століття, а в якості реквізиту були використані аксесуари, що мали б доречний вигляд в руках справжніх жителів вікторіанської Англії.

*Фото 1. 1-й акт вистави
“Як важливо бути Earnest”.
Гвендолен Ферфакс - Анастасія
Тарканій,
Джек Уордінг - Андрій Сергеев*

*Фото 2. 2-й акт вистави
“Як важливо бути Earnest”.
Гвендолен Ферфакс - Анастасія
Тарканій,
Сесілі Кард'ю - Жанна Залуцька*

Фото 3. 2-й акт вистави “Як важливо бути Earnest”.
Гвендолен Ферфакс - Анастасія Тарканій, Джек Уордінг - Андрій Сергєєв,
Леді Брекнел - Анастасія Кондратюк

Фото 4. 2-й акт вистави “Як важливо бути Earnest”.
Гвендолен Ферфакс - Анастасія Тарканій, Джек Уордінг - Андрій Сергєєв,
Сесілі Кард'ю - Жанна Залуцька, Елджернон Монкріф - Руфат Мамедов

5. ВИСНОВКИ

5.1. Висновки здобувача освіти з приводу створення дипломної роботи

Під час роботи над дипломною виставою “Як важливо бути Earnest”, були реалізовані та виконані завдання, зазначені в п.2.1.

Під час практичної реалізації роботи над проектом, створенням ролі та художнього образу, були застосовані теоретичні знання та надбання, що були отримані протягом лекційних занять за весь період здобування освіти, а також експлуатовані особливі практичні навички та специфічні техніки, які були опановані під час роботи на парах з профільних предметів та проведення фахових іспитів.

Завдяки залученню високої кількості осіб для реалізації проекту, також були сформовані навички роботи у творчому колективі, за зразком професійної театральної групи.

Я отримала досвід роботи у виставі, де налічується більше одного складу акторів - навчилася працювати над однією і тією самою роллю разом з іншою людиною (практика “дублю”), а саме - об'єднувати зусилля при створенні образу, ділитися кількістю репетицій (сценічним часом) та власними знахідками, відмовлятися від деструктивної конкуренції задля успіху фінального продукту. Також, отримала навички адаптації і підлаштовування в ситуаціях, коли доводиться працювати з різними партнерами, що також отримали розподіл на ідентичні ролі. Опанувала правила роботи в театральному ансамблі, що включає в себе не тільки твоїх безпосередніх партнерів, акторів, а також режисера, балетмейстера, світло- та звуко-режисерів.

Опанувала техніку створення образу, для чого знадобилося додаткове проведення науково-пошукових досліджень для знайомства з епохою, історично-культурним середовищем виникнення п'єси, біографічними відомостями про автора, специфікою традицій і життєустрою минулого часу.

Специфічний та алегоричний стиль художнього тексту Оскара Уайльда, що насичений метафорами, іронією та сарказмом зумовив надскладу для опанування мову п'єси, робота з якою потребувала досконалого володіння мовно-голосовим апаратом, а блискавичний, віртуозний мізансценічний малюнок, запропонований режисером, потребував надзвичайно розвиненого володіння тілесним апаратом (пластичністю, гнучкістю, спритністю, силою, координацією).

Усе це потребувало кропіткої роботи, що зумовило самостійний розвиток та набуття професійних умінь і навичок, а також їх філігранного застосування у роботі над випуском дипломної вистави.

Вірю, що отриманий досвід та фахові компетентності позитивно вплинуть на мій творчий розвиток та реалізацію в професії, а також послугують стартовою платформою для подальшого самовдосконалення.

